

•Treball.
•Art•

Periòdic Independent

•Instrucció.
•Esport•

DIRECTOR

Miquel Perramón

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ

Carrer de Jocs Florals, nom. 104

FUNDADOR-GERENT

Joan Drets

Sortirà els dies 1 i 15 de cada mes.

II PREU 10 CÉNTIMS

II Sotscripció, 0'50 ptes. trimestre

ELS «BARRES» I ELS «BURROS»

N'hi hauria hagut prou amb llegir els manifestos de propaganda electoral, si el nostre poble fos un altre, per a que avui s'adormissin d'aburriment els encarregats d'admetre els vots que han de determinar els noms dels que s'en diu representants del voler de la col·lectivitat espanyola.

Quin desvergonyit atreviment es necessita per a invitar amb tan mala ombra als ciutadans a que votin a la crònica llista d'homes de esquerra, de dreta o del mig, que ara més que mai han demostrat que no ens serveixen absolutament per a res. I quin cervell tan esquitit deuen tenir els que de bona fe obeeixen al insustancios reclame que s'els hi dirigeix.

En uns d'aqueixos mal embaucadors cartells que tenen tot el caràcter d'anuncis de subhasta, s'hi llegeix: Ara es l'hora decisiva, la que ha de determinar definitivament el triomf de la Llibertat, de la Justícia, del poder civil etc., si guanyen les esquerres; i el de la opressió, la dictadura, l'esclavatje, si vencen les dretes. I diem nosaltres: Si es dona per descomptat, com aquestos mateixos esquerrans diuen, que actualment té més força la part conservadora i rutinària, amb que contenen, per què declaren que ara es l'hora decisiva, embustersos, decisiva de què? en tot cas lo que seria l'ora l'hora *intentiva*, com fa anys i anys que ho és, més marcadament que ara, més honradament que ara. I a més que poden decidir els que fugen o s'escorren en els períodes de decisions efectives?

En altres programes de cantonada es diu que s'ha de votar als sempiterns parlamentaris regionalistes, perquè també consideren que ara es l'hora de significar-se la força catalana. I que en treurem de que se signifiqui aquesta força si els directors d'ella quan arriben els moments de conduir-la al be català, que és una cosa, la fan servir per a protegir egoïsmes, que és una altra?

I quan el ciutadà, que ha llegit semblants proclames, amb pena, ràbia o fàstic vol anar a retirar-se al recó del desengany, topa amb grotesc pesquí d'unes candidatures monàrquiques que criden igualment en aquesta «hora de decisió» an el Poble per a que elegeixi a gent nova, de nissaga vella, a fi de que tot quedi tal com està.

I els candidats criden, i els electors voten; i el règim actual viu, i la nació s'enfonsa.

Sortosament, en mig de tot, hi han catalans que viuen de llur treball i que no comediegen en política, que han fugit de la gangrena dels partis corromputs, com fugiria una dona verge conscient d'un aplec d'escandoloses prostitutes, procurant arreu la reivindicació de l'honradesa. D'entre aquests catalans ja comensen a destacar-se probables representants dignes. Fem silenci durant els dies de bogeria i de concupiscència: Ja es parlarà i accionarà a l'hora de «decisió» veritat.

BARCELONA, CIUTAT GRAN.....

HIGIENE

Ja que la censura no deixa desenrotllar lliurement les idees, fent deixar en blanc tot allò que pot ésser d'interès públic, impossibilitant l'escriure sobre cers temes socials, entretenim-nos, doncs, a parlar d'una qüestió que si bé es veritat ha sigut ja explanada i discutida a mils de vegades, no empró deixa també de tenir sempre actualitat ja que Barcelona, n'és mancada molt d'higiene.

En parlar de Barcelona, la nostra Ciutat Comptal, la nostra Ciutat gran, ens la imaginem, inconscientment, sens donar-nos compte, apareixent a nostre visual, com un astre

brillant, joia enlluernadora, un palau encantador, un jardí ple de flors aniuant-hi fades encisadores, teixint garlandes de flors i cantant gaies cançons, un munt d'or brunyit escampant sos lluminosos raigs enlluernadors; mai, però mai, irreflexivament se ens ha acudit una Barcelona fosca, miserable, bruta i degradada. I desgraciadament de tot això n'hi tant, tant, que podríem no sols omplir les pàgines d'un important rotatiu, sinó que escriuríem llibres enters parlant del revés de la medalla.

Fosca d'esperit, pobra d'ànima, i bruta de per tot. La degradació moral ha arribat a tal extrem, que avui dia ja es confon la degeneració i el vici amb les bones formes i manera de viure, essent casí obligació degenerar-se si no's vol caure en ridícul.

I això passa quant tot justament a cada pas sentireu a proclamar l'avenç intel·lectual, fent elogis del progrés obtingut d'uns quants anys ençà. I això creix, quant tot justament la massa, conquereix molts més coneixements intel·lectuals i morals. I això s'exten implecablement, tot just quan les classes altes, les classes burgeses, les classes directores assesoren, profundisen i legislen sobre higiene moral i material.

Però malgrat als progressos al estudi i a la legislació, el mal va fent sa ruta destructora, sens que per ara s'hi vegi ni es trobi un remei per aturar-lo.

El joc, la prostitució, el vici, l'incongruència fan via rosegant l'ànima de nostra amada Barcelona.

L'irreflexió, el llibertinatje, l'inconsciència, corren esbogerradament vers la brutícia, esfonsant-se en el llot de la misèria humana.

I es compren. Les necessitats cada dia son mes greus. L'ambient que's respira, es ambient insà, febre que domina i impulsa la gran Ciutat, és febre d'or. I digueu-me, qui és capaç de resistir-se davant d'una imperant necessitat? Qui no traspassa els límits d'una llibertat a voltes mal entesa i pitxor compresa? Qui no ha caigut mai a la temptació del drinc de l'or?

Pregunte-ho sinó a una, qual-se-vulga d'aquestes esclaves de moderns Arems, venedores d'amor, i la que no haurà sigut enganyada pel drinc de l'or sobrer d'algun burgès, robat de les suors dels pares. Haurà sigut llençada al fang, per les necessitats, que no poguent-les sodollar materialment s'ha tirat al vici, perquè es al vici, on ha trobat lo que li mancava.

Indubtablement així ens passarà mentre cada hu, no tingui lo que per necessitat i dret li pertoca.

I no hi haurà *higiene* moral, social ni intel·lectual, mentre les necessitats no's cobreixin, mentre no s'entengui be la llibertat, i mentres hi haigi or, que amb el seu drinc temti i perverteixi consciències.

Joan MARQUÉS

Una Exposició Artística-Industrial en nostra barriada

Sense preàmbuls madurats, sens adjectius de cap mena, obeint únicament al impuls del entusiasme i optimisme, anem a exposar aquesta idea a la consi-

deració dels nostres llegidors en general, i als industrials i associacions culturals de nostres barriades, en particular.

Es sapiguda sobradament la importància comercial d'aquests suburbis de Sans i Hostafrancs, La Bordeta i Les Corts; i és així mateix constatat a cada moment l'eforç col·lectiu, per a que creixin i prosperin tota mena de projectes i iniciatives, que reuneixin les necessàries disposicions per a intensificar el millorament comú.

Donades doncs, aquestes bones qualitats econòmico-culturals d'aquest districte, podria organitzar-se una esplèndida manifestació de vida local, una bella exposició de productes artístic-industrials, qual fabricació o tallers residissin en nostres barriades.

Mes clar. Ara que s'apropen les festes majors d'aquest districte, creiem oportú que les associacions pensin amb quelcom més que amb els tan repetits programes festivals; i apoiïn, subvencionin, o organitzin, aquesta mena d'Exposició d'Art Industrial que fóra la més brillant manifestació i compendi de totes aquelles energies individuals i col·lectives amb que s'honra l'element treballador i sà del nostre poble.

Per exemple. Tenim en nostres barriades cases importants que laboren ferros forjats, mosaics artístics, fustes modelades, porcellanes, coures, marbres, decoracions de tota mena, mobles d'època etc., etc. Inútil es ponderar la bona acollida que, al nostre entendre, deurien dispensar aquestes cases a tan eficaç i productiva Exposició.

Tampoc no ens sembla gens difícil, trobar el local apropiat per a que tingués lloc aquesta tentativa. Sales magnífiques hi han en algunes associacions i centres, que segurament abastarien per a tal objecte.

I en quan a les despeses i treballs, crec que tothom convindrà que tindrien d'ésser molt mesquins i supèrflus. Per altre part, les autoritats és molt probable que no fossen sordes a la indicació; i tenim la certesa de que'ls dignes regidors d'aquest districte, apoiarien decididament dintre la corporació municipal la petició apropiada per a obtenir una necessària subvenció.

Que més?.. Ponderar la importància d'aquesta idea? Encomanar entusiasme i planejar els preliminars?..

No ha sigut tal la nostra intenció; i ja hem advertit que avui la nostra ploma no intentaria poetitzar romanticismes, ni posar epigrames sentimentals al marge de les nostres il·lusions i gallardies.

Hem exposat sintèticament, planerament, una idea que creiem d'utilitat pràctica per a les nostres barriades; la qual voldrien veure secundada prósperament per a totes aquelles persones i entitats, que en diverses ocasions han demostrat el seu amor i entusiasme per el progrés de les arts i indústries locals.

Ara, elles tenen la paraula.

J. VIVES i BORRELL

Amb intensa simpatia acullim l'idea exposada per nostre benvolgut amic l'escriptor En Vives i Borrell i acceptarem amb gust totes les iniciatives, idees i proposicions que referent a dita Exposició tinguin a be dirigir-nos nostres llegidors.

Ha arribat l'hora del desensopiment, l'hora de les energies i ens plau proporcionar a tots els industrials del laboriós districte VII, distingida ocasió per a fer palesa ostentació de alta ciutadania.

Vinguin adhesions; vinguin proposicions i a fer obra positiva en be de nostre poble emparats tots baix la sacratíssima bandera de Pau i Treball.

Enlaire els cors i a l'obra redemptora! *Poc parlar i més obrar!*

LA REDACCIÓ

LLETRES IMAGINÀRIES

I

Amiga... Aquí tens les meves ratlles, elles satisfan el teu prec i compleixen la meva promesa. Però dec prevenir-te que sofriràs un gros desengany, perquè tu insisties en que t'escrivis, creguda que'l meu estil fóra pulcre i galan: que amb una claretat matinal mon esperit dictaria a ma ploma frases sonores i emotives que't recordarien unes paraules dites al vol, una escena insignificant, o et farien pensar en una futura vida plena de noves sensacions.

Oh, amiga! Les meves lletres, a desgrat meu, no podran ésser com tu voldries, el reflexe del bategar d'un cor, ni la anotació d'intimes emocions, ni el relat dels projectes que la imaginació s'atreveix a formar. I no podrà haver-hi tot això, no sols perquè els convencionalismes socials malparlarien del nostre epistolari, no havent-hi entre nosaltres més que una noble i sincera amistat, sinó perquè unes ratlles escrites i polides tranquilament en la taula de mon despatx, encara que resultessin literàries, no serien ingènues i atractives com les que tu esperes: que l'encant d'una conversa no està en les paraules que la formen, sinó en el sentiment que les inspira i en l'instant i la forma en que són dites. I a ben segur sabràs per experiència que no hi ha paraula, ni frase, ni oració, ni discurs, per eloqüent que sigui, que trasbalsi tan el cor un esguard amorós prodigat en un moment de silenci.

Mes fugim d'aquest camí, que mena precisament on jo no vui anar i seguim-ne un altre que també domina un vast horitzó.

Acepto els temes que vulguis posar-me a discussió; accepto donar-te la meva opinió sobre nostres lectures, sobre fets ciutadans i sobre aspectes diversos de la vida. Procuraré alentar-te en les hores de dolor (que encara que molt jove ja coneixes) i riure amb tu en les hores de joia que sempre són breus.

Avui em resta poc espai i no tenim tema senyalat, però n'esculliré un que va sugerir-me una recent conversa.

Es innegable que la color del cel, la claror del jorn i l'ambient general que ens rodeja, exerceixen una influència directa sobre la nostra sensibilitat. Però és igualment evident que'l mateix aspecte de la naturalesa provoca sensacions distintes segons les habituds del individu, el seu temperament i el seu estat d'ànima.

En general—i em refereixo sols al que ens rodeja—fixa't que tots els qui prefereixen els dies en que'l cel és plomí, la terra humida i la montanya amagada darrera una cortina boirosa, son els romàntics, els malalticos, els esperits febles, o els flagellats per alguna disort que pesa damunt la seva vida. Tots aqueixos,

poc amants d'estridències de cap mena, troven, més en harmonia amb ses cavil·lacions i amb tot son ésser, un jorn gris, monóton, trist, com ells mateixos, que convidi a romandici lleigint darrera els vidres de la cambra... a meditar o a plorar.

Però en canvi pensa en aquests jorns clars de primavera, riallers a tot-hora, jorns de cel blavíssim, d'esclat de llum, de llunyanes perspectives; jorns en que tot somriu i en que la natura guarnida de flors promet abundoses collites.

Als temperaments febles aquests jorns els enlluernen i aclaparen, però als optimistes, als esperits forts, els hi donen vida, el impulsen a lluitar i els hi encomanen fortaleza per a superar i vèncer les dificultats que trovin pel camí.

Amiga!! Com-me plauria saber-te contenta en els jorns clars i entristida en els jorns grisos!! Com seria això una demostració de la teva sensibilitat i una prova palesa de que ton cor de jove és optimista i aima la llum i els dies riallers!!

I un cor sensible, jove i optimista, ha de sentir intensament l'amor i ha de saber estimar i sofrir; dues virtuts que sempre van juntes i es complementen l'una a l'altra.

Ja has llegit les meves ratlles; no se si son com les volies ni si compleixen la meva promesa, pero el cert és que a l'escriure-les m'he sentit joïós perquè m'ha semblat que't tenia al costat i parlava amb tu; i les estones passades vora teu, no les cambiaria per cap altre goig de la terra.

Amicalment et saludo

F. RIBERA i FONT

Carta oberta d'un pastisser

Ai, Petra, Petra estimada,
tortell de ral del meu cor,
matonet, coca ensucrada,
fanalet del meu amor!
En tu penso tot el dia:
penso en tu tota la nit,
i creu serà ma alegria
poder ser-ne ton marit.
Puig al mirar ta carona
que sembla pa de pessic,
i ta boqueta tan mona
feta amb sucre-candi ric,
i tes formoses galletes
que ho son i perquè ho vull dir,
i tes trenes tan rossetes
com cabell d'àngel del fi,
i tes ulls de confitura,
i ton nasset de ponsem,
ta veu que te més dolçura
que'ls matons que a casa fem,
i ta mà que tan demano,
marenga de les millors
i ton bracet de *gitano*,
(vull dir de pasta) preciós,
creu que perdo la xaveta
i em casaria al moment
Però, ai! bella nineta
si el temps va tan malament.
Estima'm en tant m'aima
i colmaràs mon deliri.
Adios, pues... *gacela mia*,
El teu estimat

BALDIRI

Per la Còpia

Ricard Mallorquí

PLAÇA D'OSCA

Una de les primeres places destinades a ésser transformada en jardí per als infants.

CULTURA

Jardins i Camps de joc per als infants

Tot home que estima la seva dignitat de ser humà deu interessar-se per als infants i cooperar amb ferma voluntat al perfeccionament de la seva educació física i moral.

Tot bon fill de Barcelona té l'obligació de contribuir a la elevació cultural de nostra amada Ciutat.

Digna d'aplaudiment es la Comissió de Cultura de nostre Ajuntament pel gran interès que demostra vers aquestes patriòtiques idees.

Amb gran satisfacció oferim avui a nostres llegidors un senzill extracte del projecte de Jardins i camps de joc per als infants, aprovat per l'Ajuntament de Barcelona en la seva darrera sessió:

«A Barcelona li cal, donar solució al problema dels jardins i camps de joc per als infants. Aquesta necessitat ve palesada pels diversos aspectes que enclou aquest problema; aspecte preventiu, deslliurant els infants de tots els perills que els amenacen al carrer, ja siguin d'ordre físic, ja d'ordre moral, incluint-hi els d'ordre purament higiènic; aspecte educatiu, completant la formació dels infants, valent-se del joc, de cançons, del cultiu de les plantes, de la cria d'ocells i d'altres mitjans positius amb que comptaran aquestes institucions; i, finalment, l'aspecte d'ornament de la ciutat, contribuint en gran manera al seu embelliment.

Per totes aquestes raons l'Ajuntament es capte actualment del problema dels jardins i camps de joc per als infants, havent aprovat la proposició que presentaren els senyors regidors Puig i Esteve, Duran i Ventosa, Calderó, de Rull i Giralt, demanant que s'habilitessin places i espais lliures per a jugar-hi els nois, i destinant a aquest fi la quantitat de 70.000 pessetes.

Amb l'esmentada quantitat no es pot fer altra cosa que l'habilitament de dues places; cal, però, abans tenir el pla de conjunt de tots els que han d'anar instal·lant-se mes endavant per assolir així una deguda distribució.

Segons aquest pla cada noi de Barcelona tindrà, no més lluny d'un quart de distància, un jardí o un camp de joc. Aquest pla és integrat per tres tipus de llocs d'esbarjo; el camp propiament de joc, que consistirà en una extensió de terreny prou consistirà en una extensió de terreny prou considerable per a jocs de gran moviment, frontó de pilota, aparells de gimnàstica, jocs olímpics, etc., el jardí d'infants tipus perfecte que consistirà en un pati central de joc voltat de jardins i contenint un edifici amb sala de festes i audicions i una altra sala-biblioteca; i, finalment, el jardí d'infants d'un tipus imperfecte, consistint purament en l'habilitació de places i llocs lliures per a jardins d'infants.

El nombre d'aquets llocs d'esbarjo fóra de 60, distribuïts en la següent forma: 15 camps de joc, 15 jardins d'infants tipus perfecte, i 30 jardins d'infants tipus imperfecte.

El major obstacle que haurà de vencer per a l'execució d'aquest pla és el d'adquisició de terrenys.

Dintre la ciutat antiga el problema no pot solucionar-se d'altra manera que comprant casals vells de poc valor i enderrocant-los.

Dintre la nova, a part de les poques places que han quedat, en el que ja va de construït poca cosa pot fer-s'hi, a no ser que s'aprofiti l'interior d'alguna de les illes ja construïdes, com s'ha fet en algunes ciutats americanes.

En la part que resta per edificar encara el problema és de més fàcil solució, mentre la ciutat, amb bon sentit de previsió aprofiti tota oportunitat per adquirir terrenys. Els mitjans que pot usar són:

a) En urbanitzar noves vies i carrers, les compensacions que exigia als propietaris en metàl·lic, exigirles d'avui en endavant en donació de terrenys.

b) Avençar-se a comprar grans reserves de terreny pels cantons per on ha de creixer la ciutat, facilitant així, demés de la instal·lació de jardins i camps de joc, el que més tard, pugui donar bon emplaçament als edificis públics que hagi de construir podent-se tornar a revendre la part que encara sobraria.

c) Interessant-hi els grans propietaris, fent que en llurs deixes i donacions de terrenys coadjuvessin aquesta obra.

Quan l'Ajuntament compti amb prou mitjans, el jardí d'infants tipus tindrà les següents característiques:

El jardí d'infants, si bé és cert que ha de tenir l'entrada lliure, fàcil i avinent, no ho és menys que no és convenient que sigui massa esbatanat. Per mitjà de la tanca, de les plantes, de l'arbrat i d'altres elements no sols ha de constituir un lloc que deslliuri els nois de perills, sinó que ha de fer-los un bell reclos, que, amb els encisos íntims que pot tenir els atregui i els centri, fent que s'hi sentin bé i els apaivagui algunes vegades la sobre excitació que dona a alguns l'excessiu moviment de la via pública. Per això, a part del pati central i tan gran com sigui possible, que hi haurà al mig del jardí perquè hi puguin jugar i correr amb tot llançament i tota mena de llibertat, i a part de les petites pistes laterals per a jugar-hi a bitlles, a l'enxanc i a altres jocs de poc moviment, el jardí d'infants ha de tenir certs recers ben amables que convidin al noi que cerqui repòs i on s'hi pugui jugar a les dames, a l'assalt, als escacs o senzillament al joc de les tres pedretes, al montícul d'agulles, a ossets o a altres jocs d'aquest gènere. Aquesta disposició a l'ensem que aquest joc de quietud, facilitarà que un noi que en un moment es fixi en quelcom es pugui donar amb tota abstracció a les seves observacions. Els racers aquests poden ser fets a base de placetes circumscrites per arbustos, de petits rífals, de fonts i piquetes amb peixos, d'algun arbre o de petites piscines. Un altre elements podrien ser els petits monuments i bustos dels nostres grans homes, i això, a la vegada que nosaltres ens foren un excel·lent mitjà d'ornamentació i d'educació, a

ells els deslliuraria de l'oblit i de la soledat poc digna del Parc que ara els envolta.

El jardí d'infants tindrà també uns petits reclosos de sorra, en els més petits hi faran els seus castells i les seves coses i podran ajassar-s'hi, acomplint així aquesta necessitat que senten tan sovint sense que en valguí de menys la seva roba.

L'edifici del jardí d'infants tipus perfecte tindrà dues sales: una sala-biblioteca i una sala d'audicions i de festes; un vestuari, un botiquí, una dependència per a les eines del jardiner, una altra per a guardar-hi la col·lecció de jocs, que hi ha d'ésser en abundor, i els urinaris i el W. C.

Es a l'edifici que podran posar-se els nius i les menjadores pels ocells, així com en altres indrets del jardí. Caldrà parar ment en la plantació dels arbres, car alguns d'ells, segons en quina orientació es plantin, tindran d'ésser de fulla caduca, perquè a l'hivern no vedessin el sol.

Caldrà també curar d'una bona instal·lació de llum, ja per l'utilitat que prestarà els cap-vespres d'hivern, ja per evitar que els jardins a la nit esdevinguessin amagatalls i centre de gent sospitosa.

Per a portar degudament a terme el funcionament del Jardí d'Infants de tipus perfecte caldrà posar-hi, a part d'un jardiner i d'una guardiana, un director tècnic i de responsabilitat.

El funcionament d'aquestes institucions es regularà segons les disposicions que dictarà oportunament la comissió de Cultura.

Amb 70.000 pessetes consignades en el presupost extraordinari de 1918 només es pot fer la instal·lació de dos jardins de tipus perfecte, que consistirà en l'habilitament de dues places. Aquestes dues places seran les de Sant Joan (Gràcia) i la d'Osca (Sans). El projecte consisteix en refer els arbres del voltant, construir una tanca de verd, una font, jardins i pedriscos laterals i un quiosc per a guardar-hi jocs, eines de jardineria, botiquí, urinaris i W. C.

Al final d'aquest projecte li va adjunt un pla de distribució de jardins i camps de joc, incluint-hi els llocs que tenen possibilitats més immediates d'ésser "habilitats".

Per manca d'espai ens abstenim avui de comentar tan formós projecte; però no volen deixar la ploma sense consignar nostra sincera felicitació a la Comissió de Cultura i a totes les Entitats de Sans i Gràcia que tant han treballat i treballen en pro de la Cultura del poble.

No defalliu, braus altruistes, que el Poble, tard o d'hora, sab agrair i correspondre,

M. CARBÓ

RUTES OPOSADES

Del Carnet d'un excursionista

—Opl Jolis! Opl Jolis!—feia en Pepito dirigint-se al formós cavall roig, de casta inglesa, que amb la testa enlairada i amb extremada elegància, conduïa nostra tartana.

—No l'inquietis;—deia en Balanyà—si l'aties massa després no'l podràs aguantar.

—No juguem, Pepito,—exclamava en Roé—. Pensa que tots som pares de família... I tu, com els *desgovernants* espanyols, ets terrible quan tens les rendes a la ma.

I en Pepito reia, tornant a cridar

—Opl Jolis! Opl Jolis!

I el bon Mola també reia, reia satisfet, amb aquell seu característic aire de bonhomia, d'home encantat de la vida.

I la tartana anava lliscant, lliscant lleugera per la plana carretera de la Marina, atravesant inmensos camps de florida vegetació.

Dintre una petita tartana ens trobavem acoblats cinc amic: en Balanyà son germà Pepito, en Roé, en Mola i aquest modest servidor. De tan apretats que anavem els sotracos no ens feien efecte. Aquella tartana semblava una àmfora atapaïda de carn humana. Entre tots cinc formavem

un sòlid bloc. El bloc de l'amistat. Bonic nom per un grup excursionista.

Carretera enllà feiem nostra ruta saludant a tort i a dret com si fossim els amics del diputat de la comarca en viatge de propaganda electoral.

Prompte arribàrem a una casa, situada al peu de la carretera, mig taverna mig hostel, motejada amb un nom molt poc parlamentari i que la Lliga del Bon Mot, amb dret, censuraria. Encarregàrem que'ns preparessin el dinar i sortirem a esbargir-nos per aquells camps de l'entorn, cercant ço que era l'objecte de nostra senzilla excursió: aire pur pels pulmons i esplai per l'ànima, excessivament endogalats pels afers quotidians i el restrenyiment de la ciutat.

Corrent per aquella planúria passàrem un parell d'hores delicioses. Saltàvem i cridàvem com infants. Pareixia que'ns havíem tornat més joves. Instants magnífics! Sanitosa manera d'aprofitar el descans dominical! Digne ruta a seguir per l'obrer de la ciutat!

*
*
*

Assessorats per nostra guia, ens enteràvem minuciosament dels indrets que travessàvem.

—Allà és la Casa blanca. Més enllà és a càl Quico. Aquesta és la masia de càl Sayo.

Antiga masia!

Es enciser l'aspecte de la masia catalana. Cara sol ixent la seva façana, espaiosa era al enfront, rublerta de gèrmens de vida i escampats aci i allà, en artístic desordre, arreus de treball. I tot això auriolat per un dolç ambient de netedat i laboriosa pau que convidava al vianant a sojornar-hi, convencent-lo per complet el característic rellotge de sol que amb el seu dit de ferro sembla dir-li

—Heus-aquí la entrada

—Entrem-hi?—preguntà en Balanyà.

I ho fèrem. Vingué a rebre'ns un mossardàs que pel seu aspecte físic és honra de la raça catalana. Ben plantat, fornit, pareixia un gladiador romà. Noble, hospitalari i amable, se'ns oferí amb tot i per tot. Teniem nostra ruta designada i refusàrem la lloable ofrena; no obstant efectuàrem un intercanvi esperitual: ell ens proporcionà formosa sensació de la vida camperola i nosaltres li otorgàrem senzilla emoció de la vida de ciutat. I com li plaïa que li parléssim de les vibrans aspiracions de nostra terra! Beneïda siguis, Catalunya, que sols amb el ressó del teu nom tan dolçament aplegues als teus fills!

Després de pendre comiat, seguirem nostre camí tornant prestment a trobar-nos en l'hostatge mencionat abans, mig taverna mig hostel. D'aspecte rònic, quelcom descuidat i no molt net tenia, aquella casa, un caient poc simpàtic; però ens feu agradable la seva estança, l'amabilitat i bonesa del amo del establiment, un home no molt alt i rodanxó, d'aquells que fan cara de fonto i que son més espavilats que l'argent viu. Molt em plau, des d'aquí, mostrar-li nostra agraïment per la bona voluntat amb que va servir-nos.

En una modesta sala interior trobàrem ja apariat nostre dinar, cosa que fèrem amb força gana i bona harmonia.

En una àltre llarga taula, aprop de la nostra, varen pendre seient varis concurrents per a jugar a cartes. Era una àltre colla d'amics que havien sortit de ciutat per... cercar esbargiment per l'ànima? Potser sí; però mala ruta portaven. Entra partida i partida de joc anaven engolint copetes d'alcohol i prompte lo que havia començat per esplai amistós, degenerà en repugnant espectacle. Aquella agrupació d'amics van

convertir-se en colla d'enemics que enfollits pel joc i la beguda escarnien i maleïen, amb asquerosa inconsciència, tot lo més respectable del mon; honra, pàtria, rel·ligió... Per aquella gent no hi havia res digne de respecte. Malparlaven de tot, sense gràcia, sense fonament i sense intel·ligència. Aprofitant el dia de festa, havien sortit de llurs cases per saturar d'aire pur els seus pulmons, torturats, segurament, tota la setmana per penós treball; mes heus-aquí que per lamentable equivocació, causada, sobre tot, per ignorància s'havien deixat sorprendre per la Enveja i el Vici i endogalats per les garres d'aquestes baixes passions havien cedit la digne vestidura de sers racionals per a transformar-se en feréstecs idiotes. S'havien deixat absorbir pel llot del vici.

Tal espectacle va ofegar nostra alegria.

Per celebrar un dia de camp, per gaudir les bel·leses de Natura, per esplaiar nostra ànima en nobles emocions, havíem nosaltres sortit de casa; però la presència d'aquell acte irracional ens apenà l'esperit de tal manera que immediatament sortírem d'aquell hostatge fugint d'una tan trista visió.

Tot retornant a ciutat pensava jo:

— Mentre a l'home no li sigui possible comprendre i preveure quina és la verdadera i digne ruta a seguir en aquesta vida, que en trigarà de tems a poguer gaudir de la santa perfecció de la Humanitat!

Marian AMAT

ESPORTS

DEL CAMPIONAT DE ESPANYA

Una tercera part del public contra el «Barcelona»; un traficant del *Colegio Nacional de Referés* anomenat Ruete qu'es ven públicament amb l'Arenas; la suspensió (no sabem per que) del tren directe; 12 jugadors contra 11, aquest nou jugador dient a cada moment i a cada equipier del Arenas «animo muchachos» i a la arribada dels Catalans a Madrid, la estació presa militarment.

Tot lo exposat i la desgràcia que fingueren algun jugador, i altres, certa apatia, fou el motiu de que'l «Barcelona» sortís vençut, i no, perquè l'Arenas sigui en un tot superior a nostre Campió.

No obstant enviem nostra salutació al «Arenas» nou Campió d'Espanya i pel de Catalunya, els re comanem que no'ls manqui la fé, i la força moral per a tornar ben preparats altra volta a la lluita.

D'ENTRENAMENT

En honor del antic jugador N. Bria l'"Internacional" organitzà un partit entre son primer i el de igual categoria del "Espanyol."

El partit fou interessant lluitant amb dos equips amb noblesa per sortirne victoriosos, conseguint vèncer els «estrellats» de resultes d'un penalty per 3 a 2.

El "C. E. Sans" i el "C. E. Sabadell" jogaren en el camp del primer conseguint la victòria els Sabadellencs després d'un partit interesantíssim per 3 a 2. «El Sans» es presentà sense En Mottó i En Riera però en canvi debutà, (un cop acabat el servei militar) l'ex-jugador Cuni; de qui podem fer certs elogis.

PARTITS INTERNACIONALS

ALIATS — F. C. BARCELONA

El primer dels 5 partits organitzats pel Campió de Catalunya va acudir al camp d'aquest una gentada extraordinària pera veure jugar i aplaudir als defensors de la acabada guerra i per altra part al sapiguer que jugararien amb els «Claus grana» En Sesumaga del «Arenas» i en Gràcia del «Tarrasa».

En la primera part els «Aliats» poca cosa feren doncs el desconeixement i el ser el terreny fort donà motiu de que no s'entenguessin. «El Barcelona» sense aprofitar aquest desconcert s'entrefingué en el joc de pases (característic amb ell) fins que d'un «shot» imparable entrà En Lakatos el primer gol pel seus.

A la segona els «Aliats» varen referse i més coneixedors del camp feren alguna arrencada perillosa lo que donà motiu de que la parella Reguera, Coma, i En Bru lluisin ses facultats. Aixó vol dir que aquesta part fou més interessant mes no obstant i aixó els nostres davanterers pogueren lluirse davant de porta conseguint altra volta En Lakatos el segon gol de la tarda.

Dos gols més va entra «El Barcelona» obra d'En Gràcia i d'En Sesumaga pero foren declarats off-side per En Peris.

A les ordres de dit Sr. se arrenclararen els equips de la següent faigó: «Aliats» Cheneau, Romano, Coen, Marcièr, Mistral, Krotzar, Wartel, Boyer, Olivan, Carlier i Mirwis.

«Barcelona» Bru, Reguera, Coma, Torralba, Sancho, Blanco, Viñals, Sesumaga, Gràcia, Lakatos i Greenwell.

NOTES

En Bruguerà i En Matifoll del «Martineç» han passat al «Badalona».

En Aramburo del «Badalona» passa al «Júpiter».

En Turon del «Manresa» ha passat al «Martineç».

L'Urgell va al «Europa».

En Mas del «Sans» al «Espanya».

El proper dia 8 el primer del «Júpiter» vindrà a jugar contra el primer del «C. E. Sans» quins equips es presentaran complets.

DE REM

Avui tindrà lloc el tercer Campionat de Catalunya de Rem organitzat pel mai prou alabat "Club de Mar" del C. A. D. C. J.

El programa resulta interessantíssim, no tan sols pels equips que lluitaran per conquerir el títol de Campions de Catalunya si no pel gran nombre de provas que's porten a cap.

En el nombre pròxim anotarem tots els resultats obtinguts.

ESPECTACLES

FOMENT REPUBLICÀ CATALÀ DE SANS.—Tal com estava anunciat, en el dia 22 del prop-passat, va celebrar-se en aquest hostatge un banquet naturalista organitzat pel consegüent vegetarià senyor Balcells, assistint-hi, entre altres conegudes personalitats de la barriada, els senyors Balanyà, regidor del districte i tinent d'alcalde; Salat, i Castell, i de fora el savi metge holandès doctor Vander; Ferrándiz, de la Quinta de Salut "La Aliança; Sorribas, fabricant de productes higiènics vegetarians, i altres.

En finalitzar el banquet parlaren l'organitzador senyor Balcells; el Sr. Vander, ex-director del Sanatori de Kuhme; Salat i Balanyà.

Per la nit del 8, Festivat de Pasqua del corrent, està anunciat el Benefici de la Agrupació artística-teatral, dirigida per Antoni Muntal i V. Rodon, que tan a satisfacció del public ve actuant des de fa temps en aquesta Entitat.

Formarà el programa: 1.er La sarçuela "Mal de Amores" dels germans Quintero; 2.^{on} Estrena de la astracanada còmica-tràgica-macarrònica en un acte, dividit en tres quadres, un pròleg i meravellosos apoteosis, nomenada "Foment-Cinema o La Pinya del Tràngol" escrita expresament i dedicada a aquesta Entitat; lletra de M. Aimé i música V. Rondin i A. Valerini i etc., etc; decorat nou degut al pinzell del futur gran escenògraf R. Reusàs.—3.er La bonica sarçuela en un acte dividit en tres quadres "Musetta" i finalitzarà la funció amb ball de Societat.

La estrena de "Foment Cinema o La Pinya del Tràngol" serà dirigida pels autors i és esperada per tots els socis amb molt interès. Procurarem no fallar-hi.

CIRCOL DE SANS.—El dia 18 de maig la companyia que dirigeix en Rafel Torres, representà amb excelent interpretació "Coba fina" i "La Divina Providencia".

Molt cel·lebrariem que tornes al Circol tant escullida companyia que es mereixia de veres més aplausos dels que s'els hi va dedicar.

El dia 25, la companyia catalana dirigida per en August Barbosa i de la que entre altres valiosos elements, forma part l'Elvira Fremont, ens donà a conèixer la preciosa comèdia del llorejat escriptor J. Pous i Pagès.

"Papallones" i el juguet còmic d'en Pere Creus, "Per voler ser jove". Molt satisfet quedà el públic que assistí a tal aconeximent artístic, tan per lo que se refereix al programa com per lo que respecta a la valú dels que l'interpretaren.

El dia 29 va celebrar-se una funció extraordinària en profit de les Escoles Nocturnes, per a obreres, de la Divina Pastora. Va armonitzar l'acte la Banda del Circol adquirint grans aplaudiments. Va representar-se "El Zapafero y el Rey" del gran Zorrilla i "La historia de Oteló" distingint-se en llur desempeñ les Sres. Muñoz i Fortuny i els Srs. Lluís Píera, Estévez, Drets, Laporta, Muntal, Miret, Domènech, Trabal i Boix.

Tancà la festa nostre amic Drets amb un sentit parlament de gràcies.

LIRA SENSENSE.—El dia 24 del passat Maig, va celebrar-se en aquesta Societat una simpàtica festa en la qual es cantaren formoses composicions del immortal Clavé.

La aplaudida Banda del Circol de Sans que armonitzava el ball en que terminà la festa va cooperar magistralment a dit concert. La concurrència no va parar d'aplaudir sortint de tal acte extremadament satisfeta.

CENTRE REPUBLICA CATALA SANG NOVA.—Com oportunament havíem anunciat l'Eloc Escènic d'aquesta honorable entitat posà en escena el diumenge dia 18 a la nit, el drama d'En Frederic Soler (Pitarra) "Lo Contramestre". Sense fer distincions de cap mena puix tots els aficionats qui hi prengueren part treballaren amb arduesa, hem de fer constar la llavor en primer lloc del director Sr. Mallorquí, de la Sra. Ugas i dels Srs. Jansana, Rovira, Ferrando i Caballé. La Srta. Garcia si perd l'emoçió propia dels primers passos a l'escena i estudia amb cura els personatges que se'ns confien, arribarà a ésser una excel·lent dama jove.

Per últim es representà "Un troç d'home", que servi per a que'l Sr. Costà que cada dia agrada més per la seva personal "vis" còmica, obtingués un nou èxit i fos envejat per més de quatre damiselles que restarien joioses de tenir un marit que sapes fer les seines casolanes amb la graciositat d'ell.

Per la festivitat de Pasqua a la nit està anunciat la representació del sàinet de costums "El Carro del Vi" i de la gatada L'Esquella de la Torratxa.

JOVENTUT NACIONALISTA SANG NOVA.—Aquesta novella i ja ben coneguda agrupació Nacionalista integrada per un estol de joves ardits i conscients, aïmants a més d'un ferm entusiasme per les reivindicacions catalanes, donant prova palesa d'un altruisme digne de lloança, al començar llurs primeres tasques després del període d'organització, dedica el producte del Festival Patriòtic Inaugural que celebrerà el proper dia 15 de Juny, a profit de les Escoles Catalanes que manté el Centre del qual té la denominació. En aquest Festival que promet ésser un veritable èxit hi pendrà part desinteressadament el llorejat Orfeó de Sans. En el nostre vinent número donarem el programa complet que serà segons notícies escullidíssim.

POLITIQUERIES

El govern permet que en dies de preparatius d'eleccions es publiquin articles i es facin comentaris que la censura priva abans i després d'aquests dies. Si ho priva, segons diu, com a mida d'ordre públic, es compren que durant el període electoral no hi deu fer res que l'ordre es pertorbi. I és que no ve d'una mica en un país on n'hi ha tant.

Els de "L'Intransigent" han sospès l'apet de fortitut que volien celebrar un dia d'aquests. Ben fet: s'ha de desterrar la mala costum d'enfortir els ideals amb raccions de carn amb patates; unes bones disciplines per a el que es queda enrera és lo que fa falta.

En Martínez Domingo que va preferir ésser "ciutadà lliure de la lliure Barcelona" més que alcalde de real ordre, va mostrar-se cortesíssim amb motiu de l'anada a Madrid d'un aeroplà portador d'encàrrecs. Dirà que "lo cortés no quita a lo valiente. Valenta... explicació.

Els espontanis col·laboradors, aficionats a escriure en periòdics fills de la voluntat, com és aquest, gairebé sols

envien a les redaccions articles literaris i poesies. Per que no també prosa pràctica sobre higiene, treball o educació? Els cants a la lluna barrejats amb crits an els homes no van malament.

Federació Democràtica Nacionalista

Aquesta Entitat que dirigeix nostre excelent amic En Francesc Macià, ciutadà exemplar per llur conseqüència política i honradesa agrosolada, ha dirigit al poble català la següent al·locució:

"La suspensió de garanties i l'estat de guerra aplicats sistemàticament i sense interrupció pel regíme imperant en Barcelona i més tart en les comarques de Tarragona, Lleida i Girona d'ençà de la constitució de la Federació Democràtica Nacionalista, ha privat a la mateixa de donar-se ràpida i normalment una ferma i adequada organització, aixís com dedicar-se amb tot el braó, seny i activitat a la propaganda dels ideals novíssims que integren el seu programa polític, social i econòmic del 2 de Febrer passat. Unicament aprofitant una clarície en l'imperi del estat normal i d'esclavatje a que viu sotmés el nostre poble amb motiu de la persecució folla que s'acompleix contra les organitzacions obreres sindicals, persecució reveladora de l'impotència i de l'incapacitat del Estat espanyol, i de la qual protestem amb tota la nostra indignació d'homes que volem seguir el pas de les grans renovacions socials presents, únicament repetim, a Reus, Vendrell i Lleida, ha sigut permès als nostres propagandistes deixar sentir la seva paraula en defensa dels drets de Catalunya i dels catalans, quina representació usurpen actualment altres organitzacions que estan ben lluny de fer-se'n mereixedores per la vilesa dels seus procediments imperials.

Aqueix flagellament del sentir i de la voluntat dels catalans, està a punt d'acomplir-se una altre vegada. La convocatòria d'eleccions legislatives fent pel Govern presidit per En Maura, veritable agent executiu dels desitjos de la plutocràcia, de la burgesia i d'altres institucions que misteriosament actuen ininterrompidament amb desordre, capritxosament i sense responsabilitats de cap mena, per les circumstàncies, en que deuran efectuar-se, constituiran una nova farsa impropia d'una funció constitucional tan essencialíssima.

Devant d'aqueix fet, la Federació Democràtica Nacionalista, obstaculitzada de dialogar ab els seus compatriotes, se complau en manifestar que no són inquietuts de poder de cap mena, ni vol procedir amb precipitacions malsanes. Serenament ha examinat les condicions en que se desenrotllarà la lluita futura de diputats al Parlament d'Espanya i unànimament ha acordat no intervenir en les eleccions, doncs sab que el soborn, l'engany i la martingala fetes per institucions respectables de les oligarquies dominants, les faran altre cop present de la seva confirmació de poders mentint el ver anhel de Catalunya."

VOLTANT PER LA CIUTAT

EL RETRAT VENERABLE

Una tenda de drapaire amb llurs cent i cent trastes inserbibles, mobles rònegs i objectes polsosos, desperta sempre curiositat al passar-hi per davant, per poc curios que un sigui. Vaig passar un dia per davant d'una d'elles, fosca com totes i mal endreçada, dos dels signes caresterístics de les botigues de drapaire. Allí si hi hagués claretat, les coses fossin arrengrarades als respectius llocs i la pols no hi niés, ja no semblaria una tenda d'aquest gremi. He dit abans que per poc curiós qu'es sigui no's deixa de donar una llambregada al passar-hi per davant i fer-vos reflexionar una miqueta si altres coses menys fútils no ocupen vostre pensament.

I jo en mig de draps i trastes vells, hi vaig veure un

qüadre que en feu treballar un xic la pensa. Un qüadre qualsevol no es extrany de veure'l a mans d'un drapaire. més un qüadre gran, de marc sever, fosc, amb flaire de pàtina i perfum de moble antic, representant pintada una velleta respectable, de cabells blancs i humil somris, vestida de negre i amb uns ulls tot bondadesa, ja es més costós de trobar-lo. I allí n'hi havia un, damunt d'una taula i mirant de cara als transeunts del carrer.

No vos imagineu tot un inevitable daltabaix d'una casa, perquè el retrat de la figura cabdal hagués d'anar a raure a aquell lloc, barrejat amb cadires, caixes i gàbies buides? No vos imagineu molts anys enrera, la joia d'aquella casa, al ser-ne entregat ja llest del tot, el qüadre de referència?

Els fills contents el deuen penjar respectuosament al lloc més visible i de més honor de la casa. I allí l'ensenyen ufans als amics i coneguts i la velleta somriu des del marc tot auster. I més endavant no us imagineu igualment que l'admiració pel retrat ja la sent una nova generació, qualche minyó a qui els pares li diuen seriosos—Veus, aquella senyora es l'ivial—I, on és?—pregunten els infants caudorosament.—Es morta, fills meus! I la quitxalla lo que es dins de la sala aquella no s'atreviran pas ni a jugar ni moure avalot. Aquella blancor de la cara de l'àvia, els omple de respecte. I un retrat així, venerat pels grans i estimat pels xics, vos figureu si en devia d'ésser de gran, el trasballe perquè s'en despreguessin mateix que un moble inútil? Jo si m'ho imagino... Mal temps, misèria, privacions, joies i mobles venuts, i a darrera hora deixar la casa gran i cercar-ne de més modesta i al anarse'n, vendre tot lo secundari, lo que fa nosa i que malvenut poden abonar-ne alguna coseta. I per últim extrem es reserva lo més estimat, lo més íntim; l'anell de prometatge, la medalla d'or de la primera comunió de la filla gran i aquell retrat de l'àvia...

No vos daria pena; no vos faria reflexionar si vegessiu com jo vaig veure un qüadre d'aquests, polsós, descuidat, damunt d'una taula vella?

Vaja, que si el drapaire que el quardava hagués tingut el cor més bondados, el tindria guardat en departament interior i no allà al mig, davant de la gent, com a vergonya pública i ben dolorosa!

Daniel FORNS i CARRERAS

FLORS DE CARD

En aquests calamitosos temps de greu tristor hem tingut la immensa alegria de llegir el manifest dirigit al país per «La Unión Manáquica Nacional».

I... ¡al ¡al ¡al! Encara ens dura! *Risa para todo el año.*

Fa tres quarts d'hora queestic a la plaça de Catalunya esperant un tranvià per anar a Sans. Tres quarts sense tranvià.

Ara! Un: el 33... Un altre: el 56... I un altre: el 2...

Tres tranvies en un plegat! Pujem, pujem. Ara trigarà tres quarts a venir-ne cap més.

Oh! La bona administració moderna! Oh! Oh! Oh!

Lligat de braços, lligat de peus i amb la boca amordagada, el poble ha de demostrar la seva santa voluntat en les eleccions, que avui se verifiquen, i designar els diputats que han de representar-lo en les Corts espanyoles.

Aquesta manera de respectar els drets del poble me recorda les xistoses eleccions de «Los Descamisados».

—A votar con arreglo a vuestra conciencia; però sus

advierto que el que no me vote a mi, le doy dos mamporros i le encierro en la cárcel.

I visquen els drets individuals i les llibertats del Poble. Farsans!

En un poble de la província de Murcia estava celebrant-se una reunió de polítics per a designar el candidat a Diputat a Corts. L'alcalde del poble, digne representant del senyor La Cierva, buscant una treta per a disoldre dita reunió tingué una idea *espatarrant*: anunciar que s'havia declarat, de modo alarmanant, la grippe en el poble i prohibir totes les reunions per infeccioses.

Magistral! Vaia una *alcaldada*!

Per a quan esperen aixecar monuments a los dignos y beneméritos hijos de la patria?

Llegim:

«Organitzat per les joventuts mauristes, s'ha celebrat un míting al local de la Comèdia».

De la Comèdia? Prou. No volem saber més. No estem per comèdies. I menys representades pes joventuts turques.

D. SERRA

NOVES

Amb el present número reparim el quart fulletó de 4 planes de l'obra

LA ESTELA DE LA VIDA

En el «Bar Liceo de Sans», varen reunir-se uns quants ex-socis de la que fou «Penya dels 20 Quadrats», que tanta resonància donà l'any passat amb motiu de la representació del «Tanorio» d'en Llambrochs, acordant-se en dita reunió, la reorganització d'aquell grup, amb elements propis per a formar una «Penya» digne dels diversos projectes que's proposa seguir. Interinament fou nombrada una Junta, formada per en Modest Camps, Jaume Güell, Ramón Borrás i Jaume Virgili, quins iniciaran els treballs conduents al acte inaugural de la «Penya», a la que desitgem bona sort i i anys de vida.

Ens comuniquen a última hora, que el «Grop Sibella» d'Hostafranchs te projectada, per avui, una simpàtica excursió, en la qual se menjarà, se beurà i se bromejarà esplèndidament.

Meravelloses coses en el temps present.

En el pròxim número procurarem parlar-ne.

El present número ha sigut sotsmès a la prèvia censura militar

CORRESPONDÈNCIA

B. R. B.: En cartera; pero preferiríem que arrangés la primera quarteta d'«El Cementir» puix *allunyat i esguard* no son consonants.—R. Borrás, dels 20 quadrats: Mercès per vostre acte de cortesia i en vostre nom, trasmetem les felicitacions a En M. Perramon, director de nostre modest periòdic.—J. M. R. A.: Aquesta ja ens plau més i li publicarem. Estudi força i no es desanimi.—F. Z.: En cartera.—A. F. B.: Acceptat.

Impremia d'Ignocent Porcar, Carrer de Sans, 9, Telf. H. 594 - Barcelona